

Krize? Jaká krize?

Tomáš Franke

O současné ekonomické krizi kolují v tisku hotové romány. Bohužel, ve většině z nich se autoři dopouštějí jedné zásadní nepřesnosti. Srovnávají současnou ekonomickou situaci s Velkou hospodářskou krizí z roku 1929.

Současná krize je ale něco naprosto jiného. Vlastně bychom vůbec neměli používat slovo krize. Není to vůbec krize, jako ta v roce 1929. **Je to počátek konce fungování amerického principu ekonomiky.**

Tak jako se před dvaceti lety sesypal komunistický socialismus jako domeček z karet, tak se dnes hroutí americká ekonomika. K pochopení toho, proč k tomuto kolapsu došlo vůbec nepotřebujete ekonomické vzdělání. Spíše se k tomu hodí zdravý český selský rozum.

Představte si, že jste vynalezli integrovaný obvod. Součástka, kterou dnes najdete snad úplně ve všem. Součástku, bez které vám neprodají ani rohlík, protože i kasa v obchodě je vlastně počítač.

Jistá firma v Americe vynalezla integrovaný obvod. Jen pro úplnost, byla to firma FAIRCHILD a bylo to v roce 1958. Jenomže vedení firmy chtělo větší zisky, proto výrobní linku přemístilo z Kalifornie do Číny.

Číňané se jistě dají vyškolit na obsluhování naší plně automatické linky a na rozdíl od Američanů to budou dělat „za hrst rýže“. A nám (vedení firmy FAIRCHILD) vzroste zisk – to přece není k zahoezení, že jo.

Přibližně ve stejné době přišla jistá firma AMPEX na fintu, jak nahrávat obraz na magnetický pásek. Ano, jde o princip, se kterým se naprostá většina z nás setkala u své VHS.

A AMPEX se ani nenamáhal s hledáním americké firmy, která by to vyráběla a rovnou prodal veškerou technologii Japoncům. A tak to šlo s jednou firmou za druhou.

Zatímco v 50. letech bylo v USA na 30 firem, které vyráběly televizní technologie, v roce 1987 zbyla jen jediná – ZENITH. Když rozmontujete počítač, do jehož monitoru právě teď koukáte, snadno zjistíte, že asi 95 % součástek v něm je z Číny,

Japonska nebo přilehlých států.

Jenomže ekonomika je hlavně o tom, že se věci a peníze otáčejí. Lidé pracují, vydělávají za svou práci peníze a za ty peníze si zase koupí jiné věci, které se vyrábějí v dalších továrnách.

Jenomže s odsunem výroby z Ameriky spolu s ní odcházela i práce. Střední třída, nejpočetnější skupina obyvatelstva začala chudnout. **V 80. letech vyhlásil prezident REAGAN tzv. ekonomiku služeb.**

O co šlo? Byla uměle vytvořena pracovní místa ve sféře služeb a ta byla zaplňována nezaměstnanými z výroby, kterých rychle přibývalo. Tím, že si všichni budou navzájem prát prádlo, půjčovat videokazety nebo podávat na sebe žaloby se ale stát neuživí !

Odchodem výrobních odvětví také klesala konkurenceschopnost Ameriky. Tak se stalo, že Čína, která vyrábí výrobky pro půl světa začala vzkvétat, zatímco Amerika, kde se vyráběly zbraně a speciální výrobky pro pár speciálních zákazníků chudla.

Je to úplně stejné, jako když farmář, který je ve finančních problémech, prodá traktor. Za utržené peníze pokryje pohledávky, ale ten traktor mu při práci přece jenom chybí, proto začíná pracovat pomaleji a méně produktivně, než jeho soused, který zatím traktor prodat nemusel. Následkem toho se dostane do ještě hlubší platební neschopnosti. Musí tedy prodat kombajn, aby mohl poplatit dluhy. Jenomže to jeho práci ještě více zbrzdí a ještě více sníží jeho schopnost konkurovat sousedním farmám.

Jistě není nutné popisovat, jak to musí dopadnout. Za několik let jsou z kdysi prosperující farmy už jenom ruiny. A právě tohle se stalo v Americe.

Její zahraniční dluh narůstal. Mnohem horší však bylo to, že čím větší tím dluh byl, tím také rychleji narůstal. Je to úplně stejné jako u toho našeho farmáře.

Když se podíváme na nárůst zahraničního dluhu, celé jeho tři čtvrtiny vznikly za posledních 20 let. Za vlády George BUSHE staršího, B. CLINTONA a velkého dobyvatele George BUSHE mladšího, vznikl TŘIKRÁT větší státní dluh, než za celých 50 let uplynulých od Velké krize !

Zkratka – Spojené státy mají velký problém a nějaké milionové injekce do bankovníctví to nespraví ! Ty řeší následky, ale ne PŘÍČINY problému. To je vlastně jenom další prodaný kombajn.

A až se dolary rozkutálejí, zapadnou **Spojené státy** do ještě hlubšího bahna. **Současný dluh** tohoto státu v přepočtu **na jednoho obyvatele včetně nejmladších kojenců je asi 4,000.000 českých korun.**

Je to tak obludné číslo, že i kdyby se všechny daně, které se za celý rok vyberou v celých USA, použily na splácení dluhu – vůbec by nepřestal růst !

Už nyní je zcela jisté, že tento dluh nesplatí ani děti dnešních amerických dětí !!! A velmi pravděpodobně je, že bohužel ještě ani jejich děti.

Někteří nositelé Nobelových cen za ekonomiku předpokládají státní bankrot Spojených států a celkový pád dolarové ekonomiky po celém světě. Možná to bude ještě dříve, než se to čeká, neboť Čína a Brazílie se rozhodly že v krátké době opustí americký dolar jako svou rezervní měnu.

Skončím volnou citací úvodního odstavce jednoho z článků, kterým nezávislí američtí ekonomové hodnotí situaci ve své vlasti.

„**Toho dne se JOE SMITH vzbudil brzy**, neboť jeho budík Made in Japan byl nastaven na šestou hodinu.

Zatímco v konvici Made in China začínala vřít voda, oholil se holícím strojkem Made in Hongkong, navlékl na sebe košili Made in Srí Lanka , značkové džíny Made in Singapur a tenisky Made in Korea.

Poté si na své elektrické pánvi Made in India připravil snídani. Usedl ke stolu se svou kalkulačkou Made in Mexico, aby si spočítal, kolik dnes může utratit. Když si srovnal čas na svých hodinkách Made in Tchajwan s časovým signálem z rádia Made in India, nasedl do svého vozu Made in Germany a pokračoval v hledání nějaké dobře placené práce v Americe.

Na konci dalšího marného a neradostného dne se JOE rozhodl trochu si odpočinout. Vklouzl tedy do sandálů Made in Brasil , nalil si sklenku vína Made in France a pustil televizní přijímač Made in Indonesia. A přemýšlel, proč se mu nedaří najít dobře placenou práci v Americe“.

U tohoto odstavce se lze i zasmát, ale faktem zůstává, že v době, kdy Američanům „padla“ první velká banka BEAR STEARNS, pocházelo asi **86 % spotřebního zboží z dovozu** a jen zbytek byl vyroben ve Spojených státech.

Dnes, pouhý rok poté je toho domácího zboží zase o několik procent méně. Průmyslová výroba ve Spojených státech totiž zase poklesla.

Necht' je to tedy poučením pro ty z Vás, kdo budete kandidovat do Poslanecké sněmovny. Využijme toho, že Češi byli zvyklí v minulém režimu vyrábět většinu věcí, které potřebovali. Proč tedy nezačít zase vyrábět ? Byli jsme totiž nejvyspělejším státem v rámci RVHP. Nebýt toho, že parta tunelářů proměnila továrny na sklady nábytku, mohla se nás tato krize – pardon kolaps – dotknout jenom nepřímo.

Poznámka pod čarou.

S posledním odstavcem nesouhlasím, je to anachronismus.

Sami vyrábět všechno, to už je bohužel utopie.

To, že se mnoho rozkradlo je realita.

Kdo u toho byl, je všem známo.

To, že s tím nic neděláme je náš průšvih.

Ale Amerika?

- Co se stane, až si ti, kteří dnes dělají za hrstku rýže, řeknou o větší plat?
- Co se stane, až se zatím bezedný trh Číny a dříve méně vyspělých států, nebo lépe řečeno jejich obyvatel nasytí spotřebním zbožím?
- Na čem vlastně stojí ohromné zisky nadnárodních korporací? Nevypadá to, že z dlouhodobého hlediska na písku?
- Jisté je, že to jednou skončí.
- Kolik lidí na světě vydělává horentní sumy peněz, aniž by vyprodukovali cokoli potřebného? Většinou je to otázka, kdo koho okrade.
- Kolik žen a mladých dívek si na DVD do zblbnutí pouští PRETTY WOMAN a čeká na svého prince, aniž by postřehly, jak zcela mimo realitu současnosti hlavní hrdina začal smýšlet sociálně?
- Firmu, ve které jsem pracoval, také koupili Američané. Propustili 40% lidí, rozprodali postupně přidružené provozy a nakonec se slušným ziskem prodali i nás. Ano, to byla kopie Pretty Woman. Jen ten hrdina tam jaksi chyběl. Nebyla to totiž pohádka, ale realita.
- Ano, blíží se konec amerického snu, přes zatím nespornou technickou úroveň. Kolik špičkových vědců pochází odjinud, Nákup mozků za vyšší mzdu začal hned po II. světové válce.
- Dnes (kromě pár desítek tisíc těch nahoře, kteří jsou za vodou) jsou vlastně všichni Američané žebráci.
- Proč nemůžeme kopírovat třeba Norsko, proč si vybíráme vždy to špatné???? Asi si to zasloužíme. Bohužel.

Toho dne se český Honza probudil brzy, otevřel si pivo, dříve český PRAZDOJ, do sklenice ...dříve KAVALIER, zapálil si cigaretu indickými zápalkami SOLO SUŠIC a protože měl po opici z předchozího dne, ochutnal indickou okurku ZNOJMIA. Upadl, zarazil si střep do ruky, v nemocnici ho operovali skalpelem z indické chirurgické ocele POLDI a na doléčení ho

poslali do ruských lázní Karlovy Vary.

V ruských lázních Karlovy Vary jej prohlédne slovenský lékař, ukrajinská sestřička mu vydá rozpis léčebné kúry a svou první proceduru podstoupí u Vietnamské terapeutky Nguyen Tsi Binh. ...

Je třeba pokračovat dál ?

R.H.